

1. Bouwsteen 'Zon op land'

Deelnemende organisaties

- Gemeenten, woning corporaties, Alliander, Rijkswaterstaat, TenneT, Rijk Vastgoed Bedrijf, Natuur en Milieu Federatie Flevoland

Werkwijze

- Tweemaandelijks overleg waarin alle aan zon gerelateerde onderwerpen worden behandeld.

Opdracht voor de bouwsteen

- Uitvoering Structuurvisie Zon op land
- Stel een tekst op tbv concept-RES met daarin een deel over het bod en het deel potentie
- Noem een getal in TWh en MW voor opwek in stedelijk en landelijk gebied.
- Geef op kaart aan welke projecten er zijn of in aantocht zijn (eerste tranche en stedelijk)
- Geef op kaart de zoekgebieden van de gemeenten weer (potentie)

Input vanuit de bouwsteen in Concept RES

Samenvattend

- De bestaande provinciale “Structuurvisie Zon: Beleidskader ten behoeve van het opwekken van grondgebonden zonne-energie in het landelijk gebied” vormt, samen met de gemeentelijke beleidsstukken voor zon op land, de basis voor het RES-bod ‘zon op land’.
- Hiermee wordt 1.000 ha grondgebonden zon in het landelijk gebied mogelijk. Dit staat gelijk aan ca. 1.000 MW aan zonne-energie en 0,97 TWh. Dit is tevens het bod voor de RES.
- Zon op land in stedelijk gebied valt onder het ruimtelijke beleid van gemeenten. In deze concept-RES is hiervoor nog geen doelstelling bepaald.

Richting de toekomst

- Ook in het stedelijk gebied is er potentie voor grondgebonden zon. In RES 1.0 wordt deze potentie nader uitgewerkt, op basis van gemeentelijk beleid.
- Op weg naar RES 1.0 gaat de regio aan de slag met een gedeelde ruimtelijke ambitie.
 - De lokale ambities worden duidelijk in het gemeentelijk beleid. De gemeenten Noordoostpolder en Zeewolde hebben inmiddels hun beleid vastgesteld voor zon in het landelijke gebied. In Dronten en Lelystad is dit beleid momenteel in voorbereiding. Almere en Urk werken met maatwerkbeoordelingen.

2. Bouwsteen 'Zon op dak'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, woningbouw corporaties,
Energie Pioniers Noordoostpolder,
Natuur en Milieu Federatie,
netbeheerders, VNO-NCW

Opdracht voor de bouwsteen

- Wat is er nodig om zon op dak in de gemeenten/gebouwde omgeving te realiseren?

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- Er wordt nu geïnventariseerd wat de potentie is van zon op dak in Flevoland om in een later stadium tot een reële doelstelling te komen.
- Er is een onderscheid tussen klein- en grootschalig zon op dak. Het laatste kan mee gaan tellen in het RES-bod. Kleinschalig zon op dak (tot 15 kWp, ca 50 zonnepanelen) is in het Klimaatakkoord al 'ingeboekt' onder autonome ontwikkelingen (en telt dus niet mee voor de RES). We hebben de ambitie om dit wel te stimuleren.
- Belemmeringen in de beschikbare netcapaciteit bij zon op dak worden samen met de netbeheerders geïnventariseerd en waar mogelijk opgelost.

3. Bouwsteen 'Zon op water'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, Waterschap
Zuiderzeeland, VisNed, VNO-NCW,
Natuur en Milieu Federatie

Opdracht voor de bouwsteen

- Inzichtelijk maken wat nodig is om zon op water (buitendijks) mogelijk te maken.
- Maak een voorstel voor de concept-RES over de potentie van zon op IJsselmeer en Randmeren.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- De binnendijkse wateren vallen binnen het werkingsgebied van de Structuurvisie Zon. Daarmee is de potentie van deze binnenwateren meegenomen in het RES-bod voor 'zon op land'.
- Ten aanzien van de overige twee categorieën zijn over ambities nog geen bestuurlijke keuzes gemaakt. Daarvoor is meer inzicht mee. Daarom worden nu nog geen uitspraken gedaan in de concept-RES. Pilotprojecten die momenteel worden ontwikkeld door oa. RWS zijn eerst nodig.

4. Bouwsteen 'Wind'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, VNO-NCW, Energie Pioniers Noordoostpolder

Opdracht voor de bouwsteen

- Uitgangspunt is het bestaande beleid?
- Hoe om te gaan met potentie buiten Regioplan Wind maar nog wel binnen het bestaande beleid?

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- Het opschalen en saneren van windenergie vindt in deze RES-regio al sinds 2008 plaats. Het kader voor deze plannen is neergelegd in het bestaande beleid dat enerzijds generiek is geformuleerd in het Omgevingsprogramma en anderzijds gebiedsgericht is uitgewerkt in het Regioplan Windenergie.
- Voor het eerste RES-bod geldt de hoeveelheid windenergie die op basis van het Regioplan gerealiseerd kan worden. Dit betreft naar schatting 1700 MW of 3,79 TWh.
- Daar waar het bestaande beleid nog geen gebiedsgerichte uitwerking (plaatsingszones) kent, worden nieuwe locaties aangewezen aan de hand van een integraal onderzoek naar de ruimtelijk potentie.
- Nieuwe locatiekeuzes komen vervolgens op basis van een belangenafweging tot stand waarin ook de belangen uit de samenleving via een gebiedsproces worden betrokken. Hiervoor is in deze bouwsteen een zoekgebied aangewezen. Het extra opgestelde vermogen dat op basis van het onderzoek en de belangenafweging kan worden gerealiseerd, wordt in een volgend RES-bod opgenomen.

5. Bouwsteen 'Waterstof'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, VNO-NCW,
Initiatiefnemers

Opdracht voor de bouwsteen

- Beschrijf en ontwikkel enkele pilots op basis van waardeketens voor groene waterstof in Flevoland.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- Op dit moment is de potentie voor Flevoland niet in te schatten. Het is wel belangrijk dat Flevoland de nationale en internationale ontwikkelingen en onderzoeken goed blijft volgen om in beeld te blijven houden wanneer er wel mogelijkheden ontstaan. Het ontwikkelen van waardeketens in de provincie, waar mogelijk blijft een prioriteit waarbij het beschikbare instrumentarium zoals DE-on, EEF en het energieloket actief partijen kunnen ondersteunen.
- Afgesproken is op termijn een Flevolandse visie op waterstof te ontwikkelen. (Niet nu omdat capaciteit op andere onderwerpen nodig is.)

6. Bouwsteen 'Besparing bedrijven en instellingen'

- Deelnemende organisaties

- Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, VNO-NCW, OFGV, DE-on

- Opdracht voor de bouwsteen

- Breng het besparingspotentieel bij bedrijven en instellingen in beeld.
- Breng de bandbreedte in beeld van het besparingspotentieel bij aanvullende maatregelen.

Input vanuit de bouwsteen

- Samenvattend
- In de bouwsteen zijn 3 scenario's beschreven die het besparingspotentieel vergroten t.o.v. de wettelijke norm die richting RES 1.0 verder kunnen worden uitgewerkt.
- Vragen aan de Adviesgroep:
 - Hebben we er vertrouwen in dat de 'markt' zelf wel de benodigde maatregelen neemt? Of moet de overheid in actie komen?
 - Is er draagvlak voor intensivering van het huidige beleid, mede gelet op geschetste kosten-batenverhouding?
 - Bestaat er behoefte aan:
 - Communicatie en voorlichting intensiveren?
 - Stimulerende instrumenten intensiveren?
 - Vergroten van het naleefgedrag?
 - Evenwichtige mix van bovenstaande?

Weergave in Concept RES

- Het energieverbruik van bedrijven en instellingen in Flevoland bedraagt 13.065 TJ. Dit komt neer op 36% van het totale energieverbruik van Flevoland. De landbouwsector is met 41% de grootste energieverbruiker. (landelijk 16%)
- Inzet is nu op energiebesparing (waar nu nog geen doelstelling aan kan worden gekoppeld), volgende RES-en naar CO2-besparing toe.
- Bedrijven en instellingen in Flevoland zijn verantwoordelijk voor een CO2-uitstoot van bijna 1,1 miljoen ton. Deze uitstoot is in de recente jaren iets afgenomen en bond zich in 2017 weer op het niveau van voor 2014.

Richting de toekomst

- In de huidige RES wordt aangestuurd op energiebesparing. In latere RES-en zal de overgang naar CO2-besparing worden gemaakt.
- In de aanloop naar een volgende RES zal inzichtelijk gemaakt worden hoe de Flevolandse situatie eruit ziet en zal er een eigen, Flevolandse aanpak ontwikkeld worden gericht op bedrijven en instellingen.
- De bouwsteen gaat inzichtelijk maken welke bedrijven het meeste energie verbruiken en broeikasgassen uitstoten. En zo inzetten op 'quick wins'.
- De bouwsteen zal structurele positieve effecten van energiebesparing in kaart brengen.

7. Bouwsteen 'Besparing huizen'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, VNO-NCW, Woningbouw corporaties, Techniek NL, Energie corporaties

Opdracht voor de bouwsteen

- Doe een realistische uitspraak over het besparingspotentieel m.b.t. woningen.
- Beschrijf de afhankelijkheid van de warmteplannen en wijkaanpak van de gemeenten in relatie tot de besparing bij huizen.

Input vanuit de bouwsteen

Samenvattend

De bouwsteen maakt het huidige verbruik van huishoudens inzichtelijk. Er worden nu geen bestuurlijke vragen gesteld. Voor de besparing bij woningen is veel afhankelijk van de gemeentelijke Transitievisies Warmte die in 2021 vastgesteld moeten worden. Dit zal daarna een plek krijgen in de RES 2.0. Voor een aantal onderwerpen is aangegeven wat het technisch besparingspotentieel is.

Weergave in Concept RES

- Het totale aantal woningen gebruiken samen 8,7 PJ aan energie. Het grootste deel hiervan, 5,77 PJ, is warmtegebruik. Van deze woningen heeft 46% een van de hogere energielabels (A++ t/m B) Landelijk gezien is dit 29%. Dit betekent dat Flevoland ten opzichte van de rest van Nederland een groter aandeel zuinige woningen heeft.
- In de gebouwde omgeving zijn autonome ontwikkelingen die invloed hebben op energiegebruik. Het energiegebruik per apparaat daalt maar er worden meer apparaten gebruikt. Ook de gedragscomponent speelt hierin een rol. In sociale huurwoningen wordt substantieel minder energie gebruikt ten opzichte van de particuliere woningen.

Richting de toekomst

- Het besparingspotentieel en verdere aanpak is onlosmakelijk verbonden aan de gemeentelijke transitievisies warmte.
- De gemeentelijke transitievisies warmte zullen de gemeenten voor eind 2021 aan geven welke wijken voor 2030 van het aardgas af zullen gaan en welk alternatief daarvoor in de plaats komt.
- Deze keuze wordt niet in de RES gemaakt maar kent een eigen besluitvormingsroute waarbij de resultaten op termijn ingebracht worden in de volgende RES-en.

8. Bouwsteen 'Energieverkenning IJsselmeer'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, VNO-NCW, Waterschap Zuiderzeeland, Rijkswaterstaat, LTO

Opdracht voor de bouwsteen

- Wat is er nodig om de suggesties tot uitvoer te brengen en maak inzichtelijk wat mogelijk is?
- Lever tekst aan tbv concept-RES met uitleg waarom nu nog geen potentie wordt opgenomen langs de lijn zoals voorgesteld in de bouwsteen.
- Maak inzichtelijk hoe de proces-afspraken zijn gemaakt in de context van de IJsselmeeragenda. (afstemming over inzet/benutten door andere regio's)

Input vanuit de bouwsteen

Samenvattend

In deze bouwsteen wordt voorgesteld om in de concept-RES geen uitspraak te doen over de potentie van het IJsselmeer omdat eerst vragen over technische, economische, ecologische en beleidsmatige effecten beantwoord moeten worden.

Weergave in Concept RES

- Het IJsselmeer lijkt een grote potentie te hebben voor de grootschalige opwek. Het is echter ook een kwetsbaar gebied dat veel andere functies herbergt.
- Er is nadrukkelijk nader onderzoek nodig op het gebied van techniek, kosten, beleid, draagvlak en effecten op natuur en economie voordat hier uitspraken over kunnen worden gedaan.
- De regio hecht belang aan een integrale aanpak op het IJsselmeer en wil daarom in het gebied het goede gesprek hierover organiseren en via pilots en onderzoek onderbouwd een uitspraak kunnen doen over de opwek die de regio mogelijk acht op het IJsselmeer.
- Binnen de regio, maar ook buiten de regio bij andere RES-en, leven verschillende opvattingen over energieproductie in dit gebied.

Richting de toekomst

- Er is nadrukkelijk nader onderzoek nodig op het gebied van techniek, kosten, beleid, draagvlak en effecten op natuur en economie voordat hier uitspraken over kunnen worden gedaan.
- De regio hecht belang aan een integrale aanpak op het IJsselmeer en wil daarom in het gebied het goede gesprek hierover organiseren en via pilots en onderzoek onderbouwd een uitspraak kunnen doen over de opwek die de regio mogelijk acht op het IJsselmeer in samenhang met andere bouwstenen.

9. Bouwsteen 'Onderzoek ruimtelijke potentie Flevoland'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, Waterschap Zuiderzeeland, Rijkswaterstaat, Alliander

Opdracht voor de bouwsteen

Het doel van het onderzoek is een verkenning uitvoeren om te onderzoeken welke ruimte met draagvlak in Flevoland beschikbaar is voor meer opwek (dan de huidige plannen voor) wind en zon, primair na 2030, beredeneer vanuit ruimtelijke kwaliteit.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- In deze bouwsteen wordt geconstateerd dat op dit moment meer onderzoek nodig is om uitspraken te doen over de potentie in Flevoland aanvullend op het bestaande beleid. Daarom wordt voorgesteld om in concept-RES geen uitspraken te doen over potentie voor grootschalige opwek. Wel wordt voorgesteld om voor RES 1.0 een verkenning voor potentie uit te voeren waarbij het gaat om een balans tussen ruimtelijk, technische, maatschappelijk (draagvlak) en economische perspectieven.

Richting de toekomst

- Opstarten van een onderzoek naar potentie voor grootschalige opwek resulterend in een vlekkenkaart tbv RES 1.0 om daarna via een plan-MER uit te werken.

10. Bouwsteen 'Warmtekaart Flevoland'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, Engie, Vattenfall, Ennatuurlijk, HVC, VNO-NCW, Woningbouw corporaties

Opdracht voor de bouwsteen

Kaart opstellen met locatie en potentie van warmtebronnen in Flevoland.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

Deze kaart laat de locatie van de Flevolandse warmtebronnen zien. Het wordt als bijlage toegevoegd aan de concept-RES. Deze kaart is nog ontwikkeling. Daarnaast is er consensus dat warmte zo min mogelijk getransporteerd moet worden en dat warmte dus daar gebruikt wordt waar het beschikbaar is. Dat betekent voor Flevoland, met de huidige inzichten, dat er geen verdeelafspraken nodig zijn. De kansenkaarten voor aardwarmte, aquathermie en biomassa worden opgenomen in de uiteindelijke warmtekaart. Op dit moment is de warmtevraag alleen op gemeentelijk niveau bekend. Dit geeft nog onvoldoende inzicht.

11. Bouwsteen 'Infrastructuur'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, VNO-NCW, Liander, TenneT, NMFF

Opdracht voor de bouwsteen

- Maak inzichtelijk welke potentie het huidige net biedt op korte en middellange termijn en welke consequenties dit heeft. Ook hoe dit (beleidsmatig) vergroot kan worden.
- Ontwikkel een aanpak om op lang termijn knelpunten te voorkomen.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- Uitgangspunten om infrastructuur toekomstbestendig te maken, zijn:
 - Technische oplossingen (redundantie, cable pooling, uitbreidingsinvesteringen, slimme netoplossingen)
 - Ontwikkelingen op het gebied van opslag
 - Beleidsmatige aanpassingen (aanpassen wet- en regelgeving)
- Infrastructuur is het onderliggende systeem dat verschillende ontwikkelingen bij elkaar brengt, het is randvoorwaardelijk dat daarom integraal over ontwikkelingen wordt besloten.
- Via een tweesporen aanpak (tegelijk werken op korte en lange termijn) worden nu knelpunten opgelost en problemen in toekomst voorkomen. In concept-RES wordt beschreven hoe de impact van netcongestie en de transportbeperking in Flevoland waar mogelijk wordt beperkt.

Richting de toekomst

- Knelpunten in de infrastructuur zijn een gegeven en worden opgelost op termijn. Daarnaast moet er gezamenlijk gezocht worden naar alternatieven voor het verzwaren en/of uitbreiden van de infrastructuur.
- Er wordt een netimpactanalyse uitgevoerd waarbij ontwikkelingen in de pijplijn zoveel mogelijk worden meegenomen.
- Voor de lange termijn zal een systeemanalyse worden uitgevoerd in Flevoland.
- Decentrale opwek in de gebouwde omgeving, specifiek zon op dak, wordt mogelijk beperkt door de netcapaciteit, nader onderzoek is nodig om hier uitspraken over te kunnen doen.
- Opslag van energie, GDS-en, etc. zijn nieuwe ontwikkelingen die we moeten volgen en waarvan we moeten inventariseren wat de kansen zijn en of we deze kansen kunnen benutten. Met deze ontwikkelingen kan waarschijnlijk slim gebalanceerd worden.
- Onder andere datacenters kunnen de energiebehoefte van de provincie flink omhoog stuwten. We moeten de ontwikkelingen rond datacenters goed blijven afstemmen met elkaar om de impact op de infrastructuur tijdig in te kunnen schatten.
- Mogelijk dat aansluitingen die vrijkomen van windmolens benut kunnen worden. Dit moet nader onderzocht worden.

12. Bouwsteen 'Democratische borging'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Waterschap
Zuiderzeeland

Opdracht voor de bouwsteen

- Werk een model uit voor afstemming en besluitvorming

Input vanuit de bouwsteen

Samenvattend

- In de RES Flevoland werken betrokken maatschappelijke partners zo goed mogelijk samen waarbij besluiten democratisch gelegitimeerd moeten zijn. Deze democratische legitimatie is in de RES op verschillende manieren geborgd.
- Naast de formele behandeling van de Concept RES en het RES bod 1.0 worden volksvertegenwoordigers ook op andere manier zo goed mogelijk meegenomen bij de RES Flevoland.

Weergave in Concept RES

- Formele borging zoals al vastgelegd in Startnotitie RES Flevoland.
- Vergroten betrokkenheid via informatieavonden en nieuwsbrieven.
- Beeldvorming tbv besluitvorming concept-RES in grote gezamenlijke bijeenkomst voor volksvertegenwoordigers.

Richting de toekomst

- Naar de toekomst toe zullen volksvertegenwoordigers blijvend geïnformeerd worden over de voortgang rond de ontwikkeling van de toekomstige RES-en.

13. Bouwsteen 'Communicatie'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, Provincie, FEA partners, NMFF

Opdracht voor de bouwsteen

- Deze werkgroep bestond al als FEA-werkgroep.
- Ontwikkel een bewustwordingscampagne over de nut en noodzaak van de energietransitie in Flevoland.
- De campagne is complementair aan lopende initiatieven.
- Brede communicatie rondom het RES proces.

Input vanuit de bouwsteen

- Samenvattend
 - Netwerk van FEA-partners en anderen is benaderd en geactiveerd voor deelname aan de campagne
 - Campagneteam wordt gevormd
 - Start begin 2020
 - Communicatie rondom RES-proces wordt ook afgestemd met landelijke lijn.
 - Provincie coördineert, partners dragen actief bij.

Richting de toekomst

- Om inwoners te betrekken bij toekomstig beleid zal in de RES 1.0 worden uitgewerkt hoe en op welke momenten inwoners betrokken worden.
- Daarbij wordt de 'participatie-ladder' als uitgangspunt genomen. Aan de hand van de participatieladder wordt inzichtelijk welke vorm van participatie het meest effectief is.
- Bij deze verdere uitwerking wordt ook ingegaan hoe er effectieve communicatie over het RES-proces kan plaatsvinden.

14. Bouwsteen 'Participatie'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, Provincie, Natuur en Milieu Federatie

Opdracht voor de bouwsteen

- Hoe creëren we draagvlak en borgen we de participatie in het RES-proces?
- Beschrijf de verschillende vormen van draagvlak en participatie en beschrijf hoe dit in de verschillende fasen vorm zou kunnen krijgen.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

- Om inwoners te betrekken bij toekomstig beleid zal in de RES 1.0 worden uitgewerkt hoe en op welke momenten inwoners betrokken worden. Daarbij wordt de 'participatie-ladder' als uitgangspunt genomen. Aan de hand van de participatieladder wordt inzichtelijk welke vorm van participatie het meest effectief is.
- In de RES 1.0 zal specifieke aandacht gegeven worden aan financiële participatie. In het Klimaatakkoord zijn kaders gegeven hoe dit vorm te geven. Zo is er het streven naar 50 % eigendom van de elektriciteit productie door de lokale omgeving. Hoe deze betrokkenheid van burgers en bedrijven vorm gegeven kan worden, wordt nu landelijk in kaders verder uitgewerkt. De RES Flevoland zal deze kaders volgen en verrijken met Flevolands maatwerk.
- Omdat de concept-RES bestaat uit bestaand beleid (incl participatie) worden Flevolander geïnformeerd over de concept-RES.

15. Bouwsteen 'Kansenkaart aardwarmte'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, Engie, Vattenfall, Ennatuurlijk, HVC, VNO-NCW, Woningbouw corporaties

Opdracht voor de bouwsteen

- Maak inzichtelijk welke potentie de regio onderzoekt van geothermie en ultradiepe geothermie.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

- Deze bouwsteen maakt inzichtelijk dat Aardwarmte in delen van Flevoland potentie heeft als alternatieve warmtebron, als we 'van het gas af gaan'. Voor de Noordoostpolder is voldoende kennis om projecten te ontwikkelen. De huidige projecten liggen in het glastuinbouwgebied.
- Voor Oostelijk en Zuidelijk Flevoland is de haalbaarheid van aardwarmte nog niet te duiden; hier ontbreekt nog de kennis om projecten te ontwikkelen. Voor Oostelijk Flevoland geldt dat er wel potentie is, maar dat meer informatie nodig is voordat er werkelijk sprake kan zijn van projectontwikkeling.

Richting de toekomst

- Het volgen van de projecten m.b.t. aardwarmte in de Noordoostpolder in het glastuinbouwgebied.
- Bepalen wat de haalbaarheid is van aardwarmte in de gebouwde omgeving.
- Kennisontwikkeling met betrekking tot de mogelijkheden van aardwarmte voor Oostelijk en Zuidelijk Flevoland om de haalbaarheid van aardwarmte projecten te kunnen bepalen.

16. Bouwsteen 'Kansenkaart aquathermie'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, Engie, Vattenfall, Ennatuurlijk, HVC, VNO-NCW, Woningbouw corporaties

Opdracht voor de bouwsteen

- Maak op kaart duidelijk waar welk potentieel zit voor warmte uit water en wat er nodig is om dat te ontsluiten.
- Geef een beschrijving van aquathermie.

Input vanuit de bouwsteen in concept-RES

Samenvattend

Er is een kansenkaart aquathermie ontwikkeld die inzicht geeft in de potentie die aquathermie voor Flevoland kan hebben. Het geeft inzicht in toepassingsmogelijkheden tot op straatniveau. Het technisch potentieel is echter vele malen groter dan het economisch potentieel. Zo kunnen lokale omstandigheden beperkend werken. Als bijvoorbeeld WKO nodig is om de warmte op te slaan in een grondwaterbeschermingsgebied. Om een reële uitspraak over potentie te kunnen doen, als ook het benutten ervan, is een nadere uitwerking nodig.

Richting de toekomst

- Er wordt verder uitgewerkt wat het potentieel is van aquathermie uit drinkwater.
- Voor toekomstige RES-en zal er verder gezocht worden voor toepassingsmogelijkheden voor aquathermie.

17. Bouwsteen 'Kansenkaart biomassa'

Deelnemende organisaties

Gemeenten, provincie, Natuur en Milieu Federatie, Engie, Vattenfall, Ennatuurlijk, HVC, VNO-NCW, Woningbouw corporaties

Opdracht voor de bouwsteen

- Wat kan biomassa betekenen in de energiemix in Flevoland en wat zijn daar de voor- en nadelen van?

Input vanuit de bouwsteen

Samenvattend

- Biomassa is een actueel onderwerp waarvoor momenteel grote belangstelling bestaat. De bouwsteen heeft zich tot opdracht gesteld om naar biomassa te kijken vanuit de context van de RES. Echter is daarbij de vraag gerezen of je in deze context naar het onderwerp kunt kijken of dat je het in de volle breedte moet beschouwen.

Weergave in Concept RES

- Als brandstof is biomassa volgens het Europese duurzaamheidskader een vorm van duurzame energie.
- In het Klimaatakkoord is voor biomassa een rol als transitiebrandstof voorzien in de periode tot 2030. De opvattingen over de rol en betekenis van biomassa in het maatschappelijke debat lopen echter nog erg uiteen en gaat over meer dan energie.
- In Flevoland worden nu al reststromen duurzame biomassa ingezet.
- Als RES Flevoland zijn we terughoudend met de nieuwe inzet van biomassa voor de energietransitie.
- De regio wil niet vooruitlopen op landelijke ontwikkelingen.
- Verder is het wenselijk dat biomassa zo hoogwaardig mogelijk wordt ingezet.

Richting de toekomst

- In het voorjaar wordt vanuit het Rijk een visie op biomassa gepresenteerd. Daarna wordt in de bouwsteen opnieuw onderzocht welke rol biomassa in de context van de RES in Flevoland kan hebben.